

(Londen, bij *De Waarheid* ook Moskou) bericht had; degenen die die commentaren schreven¹, tilden vaak zwaar aan het feit dat hun informatie zo beperkt was – eerst in de tweede helft van '43 werden via de retourzendingen van de Zwitserse Weg allerlei kranten, tijdschriften en zelfs boeken op microfilm naar Nederland doorgegeven. Vooral *Vrij Nederland* profiteerde daarvan; de VN-organisatie ging dan ook van januari '44 af aparte *Internationale Informatiebladen* uitgeven die door drs. B. W. Schaper geredigeerd werden en in een oplaag van 5 000 tot 10 000 exemplaren verschenen. Sommige illegale bladen hadden ook contacten in het Duitse milieu, voor *Het Parool* was speciaal de verbinding van belang die, zoals wij in hoofdstuk 3 van deel 6 vermeldden, begin '43 tot stand gekomen was tussen een van de redacteurs, drs. W. van Norden, en de 'foute' A. Meyer-Schwencke die van dat moment af veel ging riskeren om de *Parool*-organisatie te helpen.²

Bij de meeste 'grote' illegale bladen was regel dat men veel meer kopij had dan men kon plaatsen. De redactionele samenstelling van een nummer was dan ook steeds een probleem. Was dat probleem opgelost, dan stond men voor een nieuw: het drukken. Konden de drukkers die men ingeschakeld had, hun levensgevaarlijk werk voortzetten of moest men andere zoeken? En was er nog voldoende papier? Ook papier werd namelijk steeds schaarser. Hierover een enkel woord.

Voor de vervaardiging van papier mocht in ons land van '40 af geen hout meer worden ingevoerd – de papierindustrie was daarom aangewezen op de invoer van cellulose en op de aanvoer uit het binnenland van oud papier en van lompen. Het tekort aan die grondstoffen werd evenwel, mede

¹ Wij hebben in ons deel 5 een aantal pro-Duitse artikelen aangehaald die in '41 in het dagblad *De Tijd* geschreven werden door M. A. Cageling, in die tijd lid van Arnold Meyers Nationaal Front. Niet onvermeld blijve thans dat Cageling van '43 af in *Je Maintiendrai* de artikelen over het oorlogsverloop schreef en ook als verbindingsman fungeerde tussen de JM-organisatie en de spionagegroep Geheime Dienst Nederland. ² Meyer-Schwencke bleef in vaste relatie staan met die afdeling van de staf van de *Befehlshaber der Sicherheitspolizei und des SD* die zich op de bestrijding van de illegale pers concentreerde, speciaal met een van de stafleden, Helmuth Schmidt. Ten behoeve van deze ging hij z.g. als *V-Mann* optreden waaruit voortvloeide dat hij regelmatig voor gegevens moest zorgen over de illegale pers en over de stemming in den lande. Die gegevens werden hem door de redactie van *Het Parool* verstrekt, maar dat z.g. *Spielmaterial* was natuurlijk dusdanig gekozen dat niemand er gevaar door kon lopen. Van zijn kant kon Meyer-Schwencke aan de redactie van *Het Parool* veel berichten dat wèl van belang was. Toen bijvoorbeeld in december '43 een aantal medewerkers uit de *Parool*-organisatie voor Amsterdam gearresteerd was, waarschuwde Meyer-Schwencke dat een speciaal *Kommando* van Heuven Goedhart, in die tijd een van de voornaamste redacteurs van *Het Parool* (hem had 'de SD' nog niet kunnen vinden), zou trachten